

On és la caravel·la de Barcelona?

Autor:
Data de publicació: 29-04-2011

Un submarinista d'Arenys de Munt localitza la famosa rèplica de la Santa Maria en un congost marí davant del Far de Calella. Article publicat a 'La Vanguardia'.

Fruit de la casualitat, Ramon Pujol, un submarinista aficionat establert a Arenys de Munt, ha aconseguit lligar caps i llançar llum sobre una de les faules urbanes contemporànies, el parador final de la caravel·la Santa Maria, la reproducció de la nau que entre 1952 i 1990 es va exhibir al port de Barcelona i que va ser objectiu de grups independentistes en ser considerada símbol de l'espanyolitat.

La seva passió per una altra de les seves aficions, la política, va portar en Ramon Pujol a llegir Terra Lliure, de les armes a les Urnes, el llibre on el seu autor, Oriol Malló, desgrana la història dels activistes de l'organització independentista, els membres de la qual van acabar ingressant a Esquerra Republicana de Catalunya. La banda armada va ser fundada el 1978 i dissolta el 1991, després de cometre més de 200 atemptats. Un dels episodis narrats que més li va cridar l'atenció al bus aficionat va ser precisament "que la caravel·la d'en Colom fóra objectiu dels atemptats". Es tracta d'un símbol de l'opressió "espanyola sobre els catalans".

Explica el cronista que aleshores un dels activistes de Terra Lliure amb més ímpetu era en Quel, un jove de Girona que es va obcecar a destruir la nau, que va ser inaugurada per Francisco Franco, segons titulava La Vanguardia del 6 d'octubre del 1952. A final del 1986 l'independentista gironí va intentar incendiar sense èxit i ho va tornar a intentar en dues ocasions posteriors, però "la policia va poder desactivar l'artefacte explosiu" de manera que en Quel va haver de fugir nu perseguit pels agents. Fins al quart intent, el 23 de maig del 1990, no va aconseguir el seu objectiu amb un còctel Molotov que va destruir l'interior i part de la coberta de la nau. "Per si quedaven dubtes", apunta en Pujol, "l'endemà passat va repetir l'atemptat" tal com va plasmar aquest rotatiu l'endemà amb el titular "Un quart atemptat gairebé deixa al port de Barcelona sense caravel·la de Colom".

L'alt cost de la reparació, que aleshores es va xifrar en 200 milions de pessetes, va invalidar la restauració del que "al

cap i a la fi era una rèplica cinematogràfico-turística", manté el submarinista, "sense cap rigor històric" i que, fins i tot, " no feia gaire gràcia als polítics locals davant la proximitat dels jocs olímpics". I aquí va començar la llegenda sobre el parador de la caravel·la que durant anys va ser una estampa típica al costat de Las Golondrinas del Port de Barcelona. Es va dir que la van desmuntar, que la van traslladar a reparar a Kobe (Japó) o que la van guardar en un magatzem municipal. Un misteri que ha aconseguit desvelar en Ramon Pujol.

El parador de la Santa Maria

No li va costar molt al submarinista d'Arenys relacionar l'episodi dels atemptats i la posterior desaparició de la caravel·la amb altres episodis marítims locals. Se sap que davant les costes d'Arenys de Mar, "mentre la llei ho permetia", hi havia un cementiri de vaixells enfonsats, "de manera que no és d'estranyar que la reproducció de la caravel·la seguís el mateix final. "La van remolcar i la van enfonsar en secret", apunta en Pujol, "a tres milles de la costa, a 30 metres de profunditat", en una zona sense determinar entre Arenys i Canet.

"Es tracta d'una rèplica d'atrezzo", prossegueix el bus, pel qual "no es va enfonsar com un vaixell de veritat i va quedar a mitges aigües" sense acabar de tocar fons, per la qual cosa va ser arrossegada per les corrents marines. Els càlculs nàutics així ho confirmen, ja que la van enfonsar en el punt on els vaixells pesquers d'arrossegament de la zona eviten pescar "per no enganxar-hi les xarxes".

Va ser precisament a final dels noranta quan diversos submarinistes del Centre Submarinista de Calella rebien l'encàrrec de dos armadors de Blanes i Arenys de Mar per rescatar les seves xarxes atrapades en un escull submarí fins aleshores no detectat per les sondes. "Com seria la sorpresa dels submarinistes al baixar i trobar-se amb una caravel·la", explica en Pujol, que a partir d'aquell moment va realitzar diverses immersions a la zona. "Semblava com si estiguessis rodant una pel·lícula d'en Cousteau", recorda.

L'inexorable pas del temps i la poca qualitat dels materials amb què es va construir la nau han convertit les seves restes en un biòtop artificial que gairebé no permet revelar que aquella massa submarina "plena de bandes de peixos", incrustada en un congost marí davant del far de Calella, és en realitat un dels símbols més odiats pels activistes de Terra Lliure i un dels atractius turístics de l'última dècada del Port de Barcelona.

Vaixells enfonsats al Maresme

Els submarinistes del Maresme, especialment els del CESC de Calella i el SPAS de Mataró, són àvids cercadors de noves experiències per als seus immersions. Així es coneixen vaixells enfonsats --zones ideals per a la pràctica del busseig-- com la goleta italiana "Nuovo Sant Michelle" enfonsada el 1882 a 47 metres davant les costes d'Arenys de Mar o la que consideren l'estrella de les immersions, l'espectacular vapor Nou Ampurdanès, enfonsat el 1918 a 67 metres de profunditat, després de topar amb un altre vapor de mercaderies.

Traducció al català de l'article publicat a la La Vanguardia el 28 d'abril de 2011.

http://www.lavanguardia.com/vida/20110428/54145110250/donde-esta-la-carabela-de-barcelona.html